

Veteranipäeval avati mälestusnurk

MARINA LOŠTŠINA

TOOMAS HERM

toimetus@virumaateataja.ee

Veisipäeva, veteranipäeva õhtul võbeles küünlaleek Rakveres kaitseliidu Viru maleva ajaloolise hoone tornikambris 2007. aastal Afganistanis hukkunud Jako Karuksi pildi ees.

Aastaid Viru maleva kaitseliitlaste meeles mõlkunud mõte rajada veteranidele mälestusnurk oli lõpuks teoks saanud.

Veel on Lääne-Virumaalt pärit meestest hukkunud Afganistanis Agris Hutrof ja Raivis Kang. Viru maleva pealik kolonelleitnant Marek Laanisto ütles, et Jako Karuks kuulus Viru malevasse.

Vanemveebel Urmas Aid meenutas Eesti riigile ärevaid sündmusi 2007. aasta aprillis. See oli aeg, mil kaitseliidu liinis käske tükk aega ei jagatud. Küll oli mõista, et riigivastaste meeleavaldustesse kaitseliitlased kui sõjaväelise mundri kandjad ei sekku.

Jako Karuks aga tegi valiku ja läks koos teiste kaitseliitlastega Ida-Virumaale. Hiljem selgus, et see valik oli õige.

Urmas Aid pöördus Teise maailmasõja ja sellele järgnenud koledustes osalenud Ervin Piirsalu, Ruuben Lamburi ja Johannes Mühlbergi poole: "Teiegi tegite omal ajal raske valiku." "Mälestused ei ole kivis või pildis, ükskõik kui ilus see ka poleks," jätkas vanemveebel. "Need on meis."

Punavõimu vastu võideldes sõjakoledusi näinud ja hiljem ligi 20 aastat Venemaa vangilaag-

Veteranipäeval lõovad Viru maleva ajaloolises tornis klaase kokku Ervin Piirsalu (vasakult), Ruuben Lambur, Lääne-Viru maavanem Einar Vallbaum, Johannes Mühlberg ja nooremveebel Ülar Kivilaid.

rites piinelnud Ruuben Lambur ütles, et arvas olevat need õudused unustanud, nendest üle saanud. "Ei saa elada, kui kogu aeg üleelatus mõtled," sõnas ta. Aga kalmistul käies meenus taas kõik. "Kui palju noori mehi langes," meenutas Lambur.

Ka tema ise sai peast haavata ja ärkas alles mõne tunni möödudes verelombis. "Kolm padrunit panin püstolisse sisse – rohkem ei jaksanud," meenutas Lambur. Seejärel roomas ta ööpäeva, kuni jõudis inimesteni, abini. "Ma nõudsin end elule tagasi," sõnas Lambur.

Kolm sõjaveterani arvasid, et inimesi tänapäeval enam amused sündmused ei huvita. Viru maleva pealik Marek Laanisto sõnas, et mälestusnurga üks eesmärke ongi noortes huvi tekitamine. "Sealt võib tekkida ajalooisik," lisas ta.

Sel ajal kui veteranid Tallin-

nas rokkisid, tähistasid ligi 100 missioonimeest elu esimest veteranipäeva Vinnis. Nemad osalesid ka Kirde kaitseringkonna õppusel Kirdekonn.

Kirde kaitseringkonna ülem kolonelleitnant Enno Mõts tänas pidulikule lõunasöögile kogunenud "rohelisti" ja "elukogenumaid" veterane selle eest, et hoolimata õigusest vabale päevale, jäid nad truuks lubadusele aidata õppust korraldada: "Ma tänan teid teie kohusetundlikkuse eest, mida näitate nii siin kodumaal kui ka missioonipiirkonnas," lausus ringkonnaülem. "Meie jaoks on see päev, mil saame oma lahinguväljavendadega kokku ning võime tunda kõige suuremat rõõmu – taasnägemise rõõmu," rääkis leitnant Joel Päeva scoutspataljonist. Kahte missiooni meenutab Päevale veel valutav jalg. "Lendasin õhu," selgitas ta lonkamist.

"Meie oleme need, kes täidavad eesti rahva valitud inimeste tahet. Täidame seda, teadvustades endale riski, mis elukutsega kaasneb," iseloomustas leitnant Päev mehi ja naisi, kelle keskmiseks vanuseks on 27 aastat ning kel on seljataga kuni kuus missiooni konfliktokolletes.

Missioonidel käinutel ei ole midagi selle vastu, et neid veteranideks nimetatakse. Asi ei ole nimetuses, vaid meelespidamises.

"Eesti ei ole esimene riik, kes oma missioonil käinud mehi ja naisi meeles peab. Veteraniipoliitika ning tänane päev on tõendus sellele, et meie valmidus anda kodumaale kõige väärtuslikum – oma elu – on ka rahvasaadikute arvates austust väärt," rääkis hiljuti Afganistanis missioonil käinud vanemveebel Peeter Einbaum.